

Siseministeeriumi ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu alalise elanikkonnakaitse, kriisideks valmisoleku ja siseturvalisuse töörühma istungi protokoll

PROTOKOLL nr 1

11.02.2025

DELTA 04.04.2025 nr 9-4/8-1

Juhatas: esimees Tuuli Räim (Siseministeerium).

Protokollis: Anastassia Ümar (Siseministeerium).

Osalesid
kohapeal: Martin Lambing (Päästeamet);
Maido Nõlvak (aseesimees), Riho Johanson, Mailis Kaljula, Uno Paas, Erik Sandla, Gert Villard (Eesti Linnade ja Valdade Liit).
Annes Kalle, Jaanus Rankla (Siseministeerium);

Osalesid
sidevahendite
kaudu: Karl Gildemann (Kaitseministeerium, asendaja);
Martin Kadai (Kliimaministeerium, asendaja);
Toomas Unt, Mikk Lõhmus (Regionaal- ja Põllumajandusministeerium);
Virko Luide (Politsei- ja Piirivalveamet, asendaja);
Kaur Kaasik-Aaslav, Tauno Suurkivi (Sisekaitseakadeemia);
Tea Varrak (Sotsiaalministeerium);
Janek Murakas (Häirekeskus);
Gerli Aavik-Märtmaa (Riigikantselei);
Jan Trei, Triin Varek, Jorma Riivald, Gunnar Havi, Eve East,
Kairi Hõbemer, Külliki Kiiver, Karmo Näkk, Janek Lass, Evelin Uibokand
(Eesti Linnade ja Valdade Liit).

Ettekande
tegijad: Nurmely Mitrahovitš, Mari Tikan, Rein Olesk (Siseministeerium);
Terje Lillo (Päästeamet); Priit Laaniste (Sisekaitseakadeemia).

Inforingi
teemad: Kadi Luht-Kallas, Marko Põld, Mari Tikan (Siseministeerium);
Jako Vernik (Päästeamet).

Koosoleku rakendamine: Tuuli Räim andis teada, et tegemist on töörühma üheksanda ja käesoleva aasta esimese istungiga. Alates 2025 töörühma teenindab elanikkonnakaitse osakond, kontaktisik on Anastassia Ümar, 56644757, anastassia.ymar@siseministeerium.ee. Tuuli Räim tutvustas päevakorra teemasid ning andis teada, et kohtumise lõpus tutvustatakse ning kinnitatakse ära 2025.a tööplaan.

Päevakorra teemad:

1. Analüüs „Naabrivalve liikumise roll, jätkusuutlikkus ja arengusuunad“.
2. Analüüs „Avalike ürituste määruste ülevaade“.
3. Kukkunud isikute abistamine.

4. KOV üksuse kriisivalmiduse suurendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord.
5. KOV kriisireguleerija baaskoolitus.
6. SIM-ELVL 2025.a tööplaani kinnitamine.

1. Analüüs „Naabrivalve liikumise roll, jätkusuutlikkus ja arengusuunad“.

Nurmely Mitrahovitš tutvustas Naabrivalvet puudutavat analüüsi. Olukorras, kus vajadus tegeleda kuritegevuse ennetamise ja vähendamisega on vähem akuutne, on oluline leida uusi sisuvaldkondi ja teemasid, et hoida ülal nii liikumise üldist jätkusuutlikkust kui inimeste huvi ning aktiivsust sektorite tasandil. Eriti perspektiivika uue sisuvaldkonnana, milles Naabrivalvel on potentsiaali olla oluline partner, näevad erinevad uuringusse kaasatud osapooled elanikkonnakaitset ja kriisivalmidust (täpsem info leitav memost).

Ettepanekud ja kommentaarid:

- Kaardistada ära milline on ootus NV-le. Kaardistuse pinnalt tekitada tegevuskava, kuidas NV loogiliselt oma tegevustega asetub, et tegevus kannaks eesmärgi. (Tuuli Rääm)
- Kaasata NV uut tegevjuhti SiM-ELVL tööühma kohtumistele. Uus tegevjuht peaks saama paika märtsi kuus. Tegevjuhi kaasamine aitab naabrivalvel paremini mõista elanikkonnakaitse ja kriisideks valmistumist ning võimaldab paremini leida ühisosa KOV-idega. (Maido Nõlvak)
- Ettepanekud NV kaardistamisel kaaluda nende liidestamist kriisivalmiduse vaates "ole valmis" rakendusse, mille puhul luua olukorratundlikkuse funktsioon, kus kasutaja saab lisada lahtrisse „märgatud“ olulist informatsiooni. (Virko Luide)
- NV kaasumisel tuleb arvestada ülesannete jäävuse põhimõttega (riigikaitsealased ametikohad, KV kohuslased, teistes vabatahtlikes organisatsioonides osalemine, mis ei ole otseselt takistus jne.). (Jako Vernik)

OTSUSTATI:

II.kvartali kohtumisele kaasata NV tegevjuht.

III.kvartali kohtumisel ELVL tutvustab mõtteid, kuidas edendada koostööd Naabrivalve ja KOV vahel ning millised on kriisideks valmistumisel KOV ja Naabrivalve ühised tegevused.

2. Analüüs „Avalike ürituste määruste ülevaade“

Nurmely Mitrahovitš ja Mari Tikan tutvustasid analüüsi „Avalike ürituste määruste ülevaade“. Tagamaks, et avalikud üritused toimuksid ohutult on oluline, et KOV-ide poolt kehtestatud nõuded oleksid piisavad, ühetaolised ja arusaadavad ning võtaksid arvesse Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) ja Päästeameti (PäA) hinnanguid (täpsem info leitav memost).

Ettepanekud ja kommentaarid:

Põhieesmärk on ühtlustada tegevusi, et kõrgendatud turvariskiga avalike ürituste puhul oleks turvalisus tagatud, selleks:

- Jätkata KOV-ides kasutusel olevat PPA ja PäA poolt välja töötatud riskipõhist koostöömudelit ning lähtuda neist kõrgendatud turvariski määratlemisel, sh korraldada KOVil koostööpartnerite kaasamine piisava ajavaruga.
- Võtta võimalusel avalike ürituste lubade taotluste vastuvõtmiseks ja menetlemiseks kasutusele e-keskkond (spoku vm), kui seda ei ole juba tehtud.
- Tagada, et avalike ürituste korraldamist reguleerivas määrukses on sätestatud nii loa andmisest keeldumise, loa kehtetuks tunnistamise kui ka ürituse peatamise alused ning ürituse korraldaja kohustused ja vastutus.
- Tagada, et KOV-i veebilehel on avaliku ürituse korraldajale vajalik info, sh link kehtivale määrusele ja taotlusele kergesti leitav.

ELVL esindajate seisukoht on, et ürituse korraldaja peab ise korraldama kõik kohustuslikud menetlustoimingud ja KOV seda tegema ei peaks – SiMi seisukoht on, et kui menetluseks kasutatakse e-keskkonda, on see mure lahendatud, kõik menetlusosalised näevad kõiki.

OTSUSTATI:

ELVL võtab uuringust esitatud ettepanekud arutlusele 14.03.2025.a märtsi kohtumisel oma ringis ning järgmisel kohtumisel 29.04 ELVL tutvustab töörühmas mida KOVid on selles osas juba teinud, mida plaanis teha, mis on kitsaskohad ja kuidas saaks neid ületada.

3. Kukkunud isikute abistamine

Rein Olesk tutvustas tänast olukorda, kus hädaabinumbri 112 tulevad teated kukkunud isikutest, kes ei ole viga saanud, ent iseseisvalt püsti/ratastooli/voodisse ei saa ning paluvad abi. Tegemist on teadetega, mis ei eelda kiirabi sekkumist, kuna muud tervisealased kaebused puuduvad. Samuti on nende teadete puhul võimalus pääseda kukkunud isiku koduruumidesse, mistõttu ei eelda sündmused Päästeameti sekkumist.

Häirekeskus edastab sellised teated PPA juhtimiskeskusele, PPA hinnangul kuulub kroonilise probleemi tõttu kodus kukkunud isikute tõstmine sotsiaalabi valdkonda ja seega KOV ülesannete hulka (alus: KOKS § 6 lg 1).

Rein Olesk tõstatab küsimuse, milline on omavalitsuste valmidus kukkunud isikute abistamise kaasuda.

Ettepanekud ja kommentaarid:

ELVL esindajad tõid välja probleemid, mis kaasneksid KOV sotsiaaltöötaja reageerimisega antud olukorras:

1. Töötaja ei pruugi saada majja ja/või korterisse sisse;
2. Töötajal ei pruugi tal olla piisavalt füüsilist jõudu, et inimest tõsta;
3. Töötaja ei ole ööpäevaringselt tööl.

ELVL esmane seisukoht on, et kohalikud omavalitsused saavad sündmuste lahendamisse kaasuda tööaja sees. Samuti saavad ELVL-i hinnangul tegeleda KOV-id probleemi ennetamisega. Täiendavalt palus ELVL täpsemat statistikat, kus on kajastatud kukkumiste sündmuste maht omavalitsuste lõikes. Samuti soovib ELVL statistikat selle kohta, kui suur osa kukkunud isikute abistamise sündmustest toimuvad tööajavälisel ajal.

OTSUSTATI:

1. SIM küsib ELVL-i jaoks välja statistika, milles kajastuvad kukkumiste arvud omavalitsuste lõikes ning ülevaade sellest, kui suur osa kukkumiste sündmustest toimuvad tööajavälisel ajal. SIM esitab statistika ELVL-ile kohe, kui see on olemas.
2. Kui SIM on esitanud ELVL-ile täpsustatud statistika, lepivad osapooled kokku, mis ajaks esitab ELVL enda ettepaneku(d), kuidas saavad kohalikud omavalitsused kukkunud isikute abistamise kaasuda.

4. KOV üksuse kriisivalmiduse suurendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord

Terje Lillo andis ülevaate kavandatavast KOV toetusmeetmest. Päästeamet on ettevalmistanud ja edastanud siseministrile määruse eelnõu „Kohaliku omavalitsuse üksuse kriisivalmiduse suurendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord“. Toetuse andmise eesmärk on suurendada kohaliku omavalitsusüksuse toimepidevust evakuaatsioonikohtades, kerksuskeskustes ja lasteasutustes, mis omavad kriisiolukorras olulist rolli. Taotlusvooru eelarve on 800 000 eurot. Maksimaalne toetus toetuse saaja kohta on kuni 60 000 eurot. Eeldatav taotlusvooru avamine toimub märts 2025.

Esmakordselt on toetuse andjaks Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK), kes menetleb toetusi, teeb väljamakseid ning teeb järelevalvet toetuse kasutamise üle (täpsem info leitav memost).

Küsimused ja kommentaarid:

Tuuli Rääim kinnitas, et märtsis avatakse taotlusvoor.

Küsimustes täpsustati, kas lisaks lasteaedadele taotlusvooriga on võimalik tõsta koolide kriisikindlust, millele Terje Lillo vastas, et sel korral lasteasutuste puhul räägitakse ainult lasteaedadest. Lasteaedade kriisikindlus aitab keerulises olukorras kriisirolli omavatel lapsevanematel keskenduda enda ülesannete täitmisele.

Evelin Uibokand küsis, kas lisaks generaatori soetamisele võiks meetme alla minna ka akujaama soetamine, mille puhul jääks kütuse probleem ära, mis generaatorite soetamisega kaasneb. Terje Lillo vastas, et need on väga olulised sisendid, mis on KOV-ide poolt oodatud.

OTSUSTATI:

Võtta informatsioon teadmiseks.

5. KOV kriisireguleerija baaskoolitus

Sisekaitseakadeemia on alustanud kohaliku omavalitsuse kriisireguleerija baaskoolituse koostamist. Planeeritava koolituse eesmärk on anda kohaliku omavalitsuse kriisireguleerijale baasteadmised omavalitsuse kriisiülesannetest ja kriisiks valmisoleku korraldamisest. Koolituse pikkuseks on planeeritud 5 päeva. Kokku on 2025.a tagatud rahastus¹ 80 isiku koolitamiseks, koolitus on KOV-dele tasuta. Koolitusi tehakse 4 tk, üks koolitus igas regioonis. Esimesed kaks koolitust toimuvad mai kuus. Koolitavate sihtrühm on eelkõige: uued omavalitsuste kriisiametnikud, koolitust vajavad omavalitsuste juhid,

¹ Rahastusallikaks on laia riigikaitse investeeringute kava

Päästeameti KOV kriisivalmiduse ametnikud. Tutvustati koolituse esialgset ülesehitust (täpsem info leitav memost).

Küsimused ja kommentaarid:

Küsiiti kas KOV suurus ja koolituse kohtade arv on omavahel seotud, nt linnad vajaksid suuremat kohtade arvu. Priit Laaniste vastas, et hetkel ei ole veel selles osas vastuseid anda.

OTSUSTATI:

Võtta informatsioon teadmiseks.

6. SIM-ELVL 2025.a tööplaani kinnitamine

Tuuli Räim tutvustas 2025.a tööplaani.

OTSUSTATI:

Kinnitada 2025.a tööplaani.

Järgnesid inforingi teemad

- KOV roll sireenisüsteemide paigaldusel. - Kadi Luht-Kallas SIM
- KOV sihtotstarbeline toetus. - Marko Pöld SIM
- KOV ühisõppus KEVADMURD 2025. - Jako Vernik PÄA
- Varjumise korraldus.- Mari Tikan SIM

ELVL esindajad soovivad saada ülevaadet, millised asulad on tänaseks kaetud sireenidega. Järgmisel kohtumisel (29.04) lisatakse see teema päevakorda. Kadi Luht-Kallas tõi välja, et Päästeamet valmistab ette avalikku kommunikatsiooni sireenide teemal ning esimeses etapis planeeritud 22. asulast 20 on kaetud ning kahes on tööd lõpetamisel.

Järgmine istung toimub teisipäeval, 29. aprillil kl 9.30-12.30

allkirjastatud digitaalselt

Tuuli Räim
koosoleku juhataja